

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 października 1961 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy używaniu urządzeń mikrofalowych.

Na podstawie art. 3 ust. 1 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. Nr 52, poz. 260) na wniosek Centralnej Rady Związków Zawodowych — zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie dotyczy bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy urządzeniach mikrofalowych.

§ 2. 1. Urządzeniami mikrofalowymi w rozumieniu rozporządzenia są urządzenia zawierające wzmacniacze lub generatory wytwarzające drgania o częstotliwości od 300 MHz do 300.000 MHz, tj. o długości fal elektromagnetycznych mierzonych w próżni wynoszącej odpowiednio od 100 cm do 0,1 cm, nazywanych dalej „mikrofalami”.

2. Pole elektromagnetyczne mikrofal może być wytworzone:

- 1) w sposób celowy w postaci pola promieniowanego przez antenę urządzenia albo
- 2) w sposób nie zamierzony w postaci pola rozproszonego wskutek istnienia szczelin w falowodach, promieniowania obwodów żarzenia lamp generacyjnych, nieszczelności łączówek odcinków falowodowych bądź wskutek istnienia innych przypadkowych źródeł promieniowania w generatorze mikrofalowym lub w torze falowodowym.

§ 3. Ustala się następujące najwyższe dopuszczalne średnie wartości gęstości mocy pola elektromagnetycznego mikrofal w miejscach przebywania ludzi:

- 1) gęstość do 10 mikrowatów na cm^2 , przy której czas pracy lub przebywania w tym polu nie podlega ograniczeniu,
- 2) gęstość od 10 do 100 mikrowatów na cm^2 , przy której łączny czas pracy lub przebywania w tym polu nie może przekraczać 2 godzin na dobę,

- 3) gęstość od 100 do 1000 mikrowatów na cm^2 , przy której łączny czas pracy lub przebywania w tym polu nie może przekraczać 20 minut na dobę.

§ 4. Przebywanie ludzi w polu elektromagnetycznym mikrofal o gęstości przekraczającej 1000 mikrowatów na cm^2 jest dozwolone jedynie w przypadku uzasadnionym wyjątkową koniecznością oraz pod warunkiem zachowania szczególnych środków ostrożności ustalonych każdorazowo przez kierownika zakładu pracy.

§ 5. 1. Do pracy narażającej na działanie pola elektromagnetycznego mikrofal nie wolno dopuszczać młodocianych, kobiet w ciąży oraz osób ze schorzeniami, których objawy i przebieg pod wpływem pola elektromagnetycznego mikrofal mogą ulec pogorszeniu.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej ustali wykaz schorzeń, przy których zabroniona jest praca narażająca na działanie pola elektromagnetycznego mikrofal.

§ 6. 1. Kandydaci do pracy powodującej narażenia na działanie pola elektromagnetycznego mikrofal powinni być poddani wstępnemu badaniu lekarskiemu i mogą być dopuszczeni do tej pracy po przedstawieniu zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do zatrudnienia ich ze względu na stan zdrowia.

2. Pracownicy narażeni na działanie pola elektromagnetycznego mikrofal podlegają kontrolnym badaniom lekarskim co najmniej jeden raz w roku.

3. Wstępne i kontrolne badania lekarskie przeprowadzają zakłady leczniczo-zapobiegawcze przy zakładach pracy, a w razie braku takich zakładów — przychodnie obwodowe właściwe ze względu na położenie zakładu pracy.

4. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej określi zasady przeprowadzania badań, prowadzenia dokumentacji lekarskiej oraz tryb postępowania w razie stwierdzenia u pracownika schorzenia powstałego w związku z pracą przy urządzeniach mikrofalowych.

§ 7. 1. W razie stwierdzenia u pracownika zmian chorobowych, pociągających za sobą czasową niezdolność do pracy tylko w warunkach narażenia na działanie pola elektromagnetycznego mikrofal, należy przenieść okresowo pracownika na wniosek lekarza do innej pracy nie narażającej na działanie takiego pola.

2. Pracownikowi przeniesionemu w myśl ust. 1 do innej pracy przysługuje przez okres tego przeniesienia, jednak nie dłużej niż przez 6 miesięcy, wynagrodzenie nie niższe od wynagrodzenia dotychczas pobieranego.

3. Jeżeli leczenie nie odnosi skutku lub zmiany chorobowe powtarzają się, należy pracownika przesunąć na stałe do innej pracy nie narażającej go na działanie pola elektromagnetycznego mikrofal.

§ 8. 1. Urządzenia mikrofalowe eksploatowane w terenie otwartym należy umieszczać w taki sposób i w takim oddaleniu od budynków mieszkalnych i stałych miejsc pracy, aby gęstość mocy promieniowanego pola elektromagnetycznego mikrofal w miejscach przebywania ludzi nie przekraczała 10 mikrowatów na cm^2 oraz aby w budynkach mieszkalnych średnia gęstość mocy promieniowanego pola była możliwie jak najniższa i nie przekraczała 10 mikrowatów na cm^2 .

2. W pobliżu wszystkich promieniujących urządzeń mikrofalowych należy ustalić i oznaczyć w sposób trwały i dobrze widoczny strefy gęstości mocy pól elektromagnetycznych określonych w § 3 pkt 2 i 3.

3. W strefie gęstości mocy pola elektromagnetycznego mikrofal przekraczającej 10 mikrowatów na cm^2 nie mogą przebywać osoby nie zatrudnione bezpośrednio przy obsłudze lub eksploatacji urządzeń mikrofalowych.

§ 9. Lokalizacja urządzeń promieniujących pole elektromagnetyczne mikrofal wymaga zatwierdzenia przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

§ 10. 1. W celu zmniejszenia gęstości mocy rozproszonego pola elektromagnetycznego mikrofal w bezpośrednim sąsiedztwie urządzeń mikrofalowych należy starannie usuwać wszelkie szczeliny i układy promieniujące lub, jeżeli to jest niemożliwe, ekranować je w taki sposób, aby zlikwidować lub zmniejszyć pole rozproszone do gęstości o wartości poniżej 10 mikrowatów na cm^2 .

2. Jeżeli w pomieszczeniu gęstość pola elektromagnetycznego mikrofal przekracza 10 mikrowatów na cm^2 , należy zastosować osłony ekranujące, wykonane z odpowiedniej siatki metalowej lub blachy, bądź maty zmniejszające nadmierną gęstość powstającą wskutek nieszczelności urządzeń mikrofalowych.

3. W przypadkach gdy ze względu na rodzaj urządzenia mikrofalowego jest to możliwe, należy zamiast anten stosować obciążenia sztuczne, zwłaszcza przy używaniu urządzeń o dużej mocy.

§ 11. Do pracy lub przebywania w zasięgu pola elektromagnetycznego mikrofal o gęstości przekraczającej 100 mikrowatów na cm^2 wolno dopuszczać jedynie osoby wyposażone w specjalne okulary lub inny specjalny sprzęt ochrony osobistej.

§ 12. Wzory sprzętu ochrony osobistej na wniosek zainteresowanych zatwierdza Centralny Instytut Ochrony Pracy po uzgodnieniu z Głównym Inspektorem Sanitarnym.

§ 13. Na stanowiskach pracy i w miejscach przebywania ludzi, gdzie występuje pole elektromagnetyczne mikrofal, należy przeprowadzać systematyczne pomiary kontrolne gęstości mocy tego pola w okresach co najmniej 6-miesięcznych oraz każdorazowo na wniosek zainteresowanego użytkownika.

§ 14. Pomiary kontrolne gęstości mocy pól elektromagnetycznych powstających od anten urządzeń zainstalowanych na stałe powinny być dokonywane w okresach nie dłuższych niż co 3 lata oraz każdorazowo na wniosek zainteresowanego użytkownika.

§ 15. 1. Pomiary kontrolne należy przeprowadzać również przy każdorazowej zmianie warunków pracy pod względem gęstości mocy pola mikrofal na stanowiskach narażających na działanie mikrofal.

2. O potrzebie przeprowadzania pomiarów kontrolnych ze względu na okoliczności określone w ust. 1 użytkownik obowiązany jest zawiadomić organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz instytucję upoważnioną do przeprowadzania takich pomiarów.

3. Pomiary kontrolne wykonuje się przy maksymalnym, możliwym dla danego urządzenia, promieniowaniu.

§ 16. 1. Do przeprowadzania pomiarów kontrolnych, wydawania opinii dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu urządzeń mikrofalowych oraz do prowadzenia na zlecenie szkolenia w tym zakresie upoważniony jest Przemysłowy Instytut Telekomunikacji, który w tych sprawach działa w porozumieniu i przy współpracy z właściwymi organami Technicznej Inspekcji Pracy oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

2. Usługi Przemysłowego Instytutu Telekomunikacji na rzecz użytkowników urządzeń mikrofalowych są odpłatne.

3. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej na wniosek ministra (kierownika urzędu centralnego), któremu podlegają zakłady pracy posługujące się urządzeniami mikrofalowymi, może wyrazić zgodę na wykonywanie zadań określonych w ust. 1 przez inne instytucje do tych zadań przygotowane, pod warunkiem stosowania metod ustalonych w porozumieniu z Głównym Inspektorem Sanitarnym.

§ 17. 1. Kierownik zakładu pracy obowiązany jest zapewnić przeszkolenie pracowników w zakresie czynności, jakie mają wykonywać, a także w zakresie stosowania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach mikrofalowych. Do pracy takiej mogą być dopuszczeni pracownicy, którzy zostali uprzednio przeszkoleni.

2. Pracownicy, o których mowa w ust. 1, obowiązani są stwierdzić swym podpisem, że zaznajomili się z treścią niniejszego rozporządzenia.

§ 18. 1. W każdym zakładzie pracy, w którym istnieje narażenie na działanie mikrofal, powinien być wyznaczony przez kierownika zakładu jeden z pracowników do systematycznej kontroli przestrzegania w codziennej pracy przepisów niniejszego rozporządzenia.

2. Kierownicy zakładów pracy stosujących urządzenia mikrofalowe obowiązani są w terminie do dnia 30 czerwca 1962 r. zapewnić obsługę tych urządzeń przez personel przeszkolony w zagadnieniach bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie przestrzegania przepisów niniejszego rozporządzenia.

3. Zasady i organizację wykonywania kontroli, o której mowa w ust. 1, określa minister, którym podlegają zakłady pracy posługujące się urządzeniami mikrofalowymi, w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej.

§ 19. Z kontroli i pomiarów pola elektromagnetycznego mikrofal przeprowadzanych w zakładzie, w którym istnieje możliwość narażenia na działanie mikrofal, należy sporządzać protokół. Odpisy takich protokołów powinny być przechowywane w zakładzie pracy.

§ 20. Kierownik zakładu pracy jest obowiązany do sprawdzania raz na rok umiejętności pracowników w zakresie bezpiecznego obchodzenia się z urządzeniami mikrofalowymi. Wyniki tego sprawdzenia powinny być ujęte w formie protokołu.

§ 21. O zamierzonym uruchomieniu zakładu lub stanowiska pracy, na którym pracownicy mogliby być narażeni na działanie pola elektromagnetycznego mikrofal, należy zawiadomić właściwe terenowe organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej i technicznej inspekcji pracy.

§ 22. Użytkownicy stosujący urządzenia mikrofalowe w dniu wejścia w życie rozporządzenia obowiązani są do dopełnienia warunków określonych w niniejszym rozporządzeniu w terminie 6 miesięcy od dnia jego ogłoszenia.

§ 23. Minister Żeglugi w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej może uregulować w sposób odiegający od przepisów § 6 ust. 2 i §§ 13—15 sprawy okresowych badań pracowników, okresowych pomiarów kon-

trolnych i zgłaszania zmian warunków pracy na polskich morskich statkach handlowych, odbywających rejsy trwające dłużej niż 6 miesięcy.

§ 24. 1. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do podległych Ministrowi Obrony Narodowej jednostek i zakładów wojskowych używających urządzeń mikrofalowych.

2. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej wyda przepisy normujące zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach mikrofalowych w jednostkach określonych w ust. 1.

§ 25. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*